

דוח הסיכונים המפורט
ליום 30 ביוני 2020

2020

דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים - תוכן עניינים

תוכן עניינים

עמוד	
5	חלק 1 - כללי
10	יחסים פיקוחיים עיקריים, סקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון
10	חלק 2 - יחסים פיקוחיים עיקריים וסקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון
11	הסיכונים המתפתחים
15	הון ומינוף
15	חלק 3 - הרכב ההון
20	חלק 4 - יחס המינוף
21	סיכון אשראי
21	חלק 5 - סיכון אשראי
29	חלק 5א - סיכון אשראי של צד נגדי
31	סיכון שוק
31	חלק 6 - סיכון שוק
31	סיכון נזילות
31	חלק 7 - סיכון נזילות

רשימת הטבלאות:

עמוד	
10	יחסים פיקוחיים עיקריים (KM1)
14	סקירת נכסי סיכון משוקללים (OV1)
16	הרכב ההון הפיקוחי תוך ציון הפניות למאזן הפיקוחי (CC1)
20	יחס המינוף (LR1) (LR2)
21	מידע נוסף על חובות ששונות תנאיהם במסגרת ההתמודדות עם אירועי נגיף הקורונה
22	איכות האשראי של חשיפות אשראי (CR1)
23	שיטות להפחתת סיכון אשראי - סקירה (CR3)
24	הגישה הסטנדרטית - חשיפה לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון (CR5)
26	סיכוני האשראי הכולל לפי ענפי משק
28	נתונים על סיכון האשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור)
30	ניתוח חשיפה של סיכון אשראי לצד נגדי (CCR) לפי גישה פיקוחית (CCR1)
31	הקצאת הון בגין התאמת שערור לסיכון אשראי (CVA) (CCR2)
31	סיכון שוק בגישה הסטנדרטית (MR1)
32	יחס כיסוי הנזילות (LIQ1)

חלק 1 - כללי

בהתאם להוראות בנק ישראל, כפי שעודכנו ביום 31 בדצמבר 2017, נדרשים תאגידים בנקאיים לפרסם דוח מפורט על הסיכונים ואופן ניהולם באתר האינטרנט שלהם, שיכלול מידע משמעותי כמותי ואיכותי לפי דרישות הגילוי של באזל ודרישות גילוי על סיכונים המבוססות על מקורות אחרים, לרבות דרישות גילוי שפורסמו על ידי הפורום ליציבות פיננסית (FSF) ודרישות גילוי שפורסמו על ידי הועדה ליציבות פיננסית (Financial Stability Board). לצורך השלמת הגילוי, יש לעיין בדוח זה ביחד עם הדוח הכספי, ובכלל זה עם פרק "סקירת הסיכונים" בדוח הדירקטוריון וההנהלה שמתפרסם לציבור. הדוח הרבעוני הינו מצומצם משמעותית בהתאם להנחיות בהוראה לגבי דרישות הגילוי הכמותיות והאיכותיות.

מדיניות גילוי

הבנק התווה מדיניות גילוי למידע שנדרש לפי הוראה 651 של בנק ישראל, שאושרה על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון. עקרונות המדיניות קובעים תהליך לבחינת נאותות הגילויים, שנגזרים ממנה, בין היתר, קריטריונים איכותיים ופרמטרים כמותיים המסייעים לבחון כי הוצפו וטופלו באופן נאות כל הגילויים המהותיים הנדרשים, באופן שיביא לידיעת משתמשי הדוחות את כל המידע המהותי על פרופיל הסיכון של הבנק ודרכי ניהול הסיכונים. בנוסף, מעוגנות במדיניות הבקורות הפנימיות והנהלים למתן גילוי למידע זה.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח זה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בחקיקה והוראות גורמי פיקוח, התפתחויות מאקרו-כלכליות בארץ ובעולם והשפעתן על מצב הנזילות והיציבות בשוקי ההון בחברות עסקיות בארץ ובעולם, אירועים כלכליים חריגים כגון שינויים קיצוניים בריבית, שערי חליפין ואינפלציה, שערי מניות, מחירי אגרות חוב, התנהגות המתחרים ושינוי בתנאי התחרות. לעניין זה ראו גם הסתייגות בפיסקת השפעת התפשטות נגיף הקורונה.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "עוד", "תחזית", "הערכה", "אומדן", "תרחיש", "חזוי", "צפוי", "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "יכול", "ייתכן", "יהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר עשויים שלא להתממש או להתממש בצורה שונה מהצפוי כתוצאה, בין היתר, מהגורמים המפורטים לעיל או כתוצאה מהתממשות אחד או יותר מגורמי הסיכון המפורטים בפרק טבלת גורמי הסיכון בדוח הסיכונים לשנת 2019 או פרק סקירת הסיכונים בדוחות הכספיים לשנת 2019.

המידע המוצג בדוח זה נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר ונתוני בנק ישראל וכן על מידע פומבי שנמסר על ידי גורמים שונים הפעילים והקשורים לשוקי ההון והכספים.

כללי

פעילותו של הבנק מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהעיקריים בהם הינם: סיכונים האשראי, לרבות ריכוזיות (ענפי משק ולווים). סיכונים שוק, כאשר העיקרי בהם הינו סיכון הריבית, סיכונים נזילות, סיכונים תפעוליים, לרבות סיכון סייבר ואבטחת מידע וסיכון טכנולוגיות המידע, סיכונים ציות והלבנת הון, סיכון אסטרטגיה, סיכון משפטי וסיכון מוניטין. פירוט לגבי פרופיל הסיכון של הבנק ודרכי ניהולו, ראה בדוח הסיכונים המפורט לשנת 2019.

השפעת התפשטות נגיף הקורונה

ברבעון הראשון של שנת 2020 החל להתפשט נגיף הקורונה במהירות ברחבי העולם והיכה בכלכלה העולמית בעוצמה ובמהירות רבה. על פי תחזיות של גופים בינלאומיים, הצפי הינו למיתון בכלכלה העולמית בשנת 2020 והתאוששות בשנת 2021. עם זאת, קיים חשש ממשי כי השפעת הנגיף תהיה ארוכה יותר. בשלב זה, חלק מהמדינות נמצאות בשלבים מתקדמים של חזרה לשגרה וחלק מהמדינות, כמו ישראל, מתמודדות עם התגברות חוזרת ברמת התחלואה. כל ממשלה נוקטת בצעדי התמודדות מדורגים המותאמים למצבה, כאשר כולם ממשיכים לשמור על כללי זהירות בסיסיים והמעבר בין מדינות עדיין מוגבל ביותר. ההשפעה הכלכלית המהותית ביותר של המגיפה הינה האבטלה ההולכת וגואה, שמשליכה על צריכה פרטית, גידול בחוב לאומי והגדלה מסיבית של תקציבי ממשלות ומטלטלת את שוקי ההון הגלובליים בצירוף ירידה ביצוא וירידה בהשקעות.

בישראל, במהלך הרבעון השני של שנת 2020 חודשה הפעילות במשק, צעד שהביא גל תחלואה שני ועמו הידוק מחודש של מגבלות על הפעילות העסקית.

הבנקים המרכזיים ממשיכים לנקוט במדיניות מרחיבה, אם כי צומצמה מאוד היכולת להשתמש בכלי הורדת הריבית. הבנק המרכזי של ארה"ב החל לרכוש אג"ח קונצרניות, מהלך שהביא לעליות שערים בבורסה בארה"ב ובעקבותיו גם בנק ישראל נקט בפעולה דומה, על מנת להגדיל את ההרחבה המוניטרית. בנוסף, בנק ישראל פועל להספקת הלוואות למערכת הבנקאית, לצורך הרחבת היצע האשראי הבנקאי לעסקים קטנים וזעירים וכן בודק אפשרות ליצירת תשתית להרחבת מגוון הנכסים שהבנקים יוכלו להעמיד כבטוחה, כנגד אשראי בתכנית המיוחדת. בתחילת חודש יולי החליטה ממשלת ישראל על תכנית חילוץ שנייה למשק, הכוללת סעיפי תמיכה שונים לשכירים, לעצמאים ולעסקים. במסגרת השמירה על המשכיות העסקית, הבנק ממשיך להקפיד על יישום כללי משרד הבריאות ובנק ישראל, וכחלק מכך נקט הבנק בשורה של צעדים, בין היתר, באמצעות פיצול יחידות, שימוש בעבודה מרחוק ויצירת "קפסולות" או עבודה בצוותים, תוך הקפדה על ניהול הסיכונים וקיום בקורות ופועל על פי תכנית היערכות תפעולית לחזרה הדרגתית לשגרה. ברבעון השני של השנה, בוצע תהליך הפקת לקחים לגבי השפעת גל התחלואה הראשון של הנגיף, בהובלת המחלקה לניהול סיכונים ובהשתתפות כל האגפים והיחידות בבנק. תהליך הפקת הלקחים כלל התייחסות להמשכיות העסקית בצל הנגיף וכן הועלו נושאים לשיפור היערכות הבנק לקראת גלי תחלואה נוספים, אם וככל שיהיו.

הנהלת הבנק והדירקטוריון מקיימים מעקב שוטף בכל הנושאים והסיכונים הנובעים מהמשבר, השלכותיו והשפעותיו הפיננסיות על הבנק ובכלל זה ההשפעות על סיכוני אשראי, נזילות, תיק הנוסטרו וכו'.

הבנק ממשיך לשמור על יתרות נזילות גבוהות יותר במט"ח ובשקלים, מאשר במצב עסקים רגיל. כמו כן, נשמר יחס כיסוי נזילות גבוה מעבר למגבלות הרגולטוריות והפינימיות בכל המגזרים. יחס כיסוי הנזילות לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2020 עמד על 243%. פקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2020 הסתכמו בכ- 7,890 מיליוני ש"ח בהשוואה לכ- 6,962 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2019, גידול בשיעור של 13.3%.

ברבעון השני של השנה, חלה עליה בכמות הלקוחות הפועלים בפעילות הישירה ונשמר שיעור שימוש גבוה בערוצי הדיגיטל, בדומה לרבעון הראשון של השנה. בעקבות המשבר, הבנק איפשר שירותים נוספים בערוצים הישירים לצד ההקלות שניתנו על ידי בנק ישראל, תוך ביצוע התאמה של הניטור והבקורות וממשיך לפעול להרחבת השירותים הניתנים בערוצים אלו.

במהלך הרבעון השני של השנה חלה התאוששות בשווקים הפיננסיים, אשר מיתנה את השפעת הירידות על תיק ניירות הערך ברבעון הראשון. ברבעון השני חלה עליה ביתרת קרן ההון של 6.4 מ' ש"ח נטו בשווי תיק אגרות-החוב הזמין למכירה (ברובו אגרות חוב של ממשלת ישראל). במחצית הראשונה של שנת 2020 חלה ירידה נטו ביתרת קרן ההון של 0.2 מ' ש"ח.

על רקע התפשטות נגיף הקורונה ועל מנת להבטיח את יכולתם של הבנקים להמשיך להציע אשראי, הפחית הפיקוח על הבנקים ביום 31 במרס 2020 את דרישות ההון מהבנקים במסגרת הוראת שעה לתקופה של שישה חודשים עם אפשרות להארכה. בהתאם, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יוחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק על ידי הפיקוח על הבנקים ליום 30 ביוני 2020 ולמשך תקופת הוראת השעה, הינם 8.00%- ו-11.50%, בהתאמה (במקום 9.00%- ו-12.50% לפני הוראת השעה). בהודעה שפרסמה המפקחת על הבנקים בקשר עם הוראת השעה, היא ביקשה מהדירקטוריונים של הבנקים, בין היתר, לבחון מחדש את מדיניות הדיבידנדים מתוך כוונה שהמקורות ההוניים שישתחררו כתוצאה מהקטנת דרישות ההון ישמשו להגדלת אשראי ולא לצורך חלוקה. בדיון שהתקיים בדירקטוריון הבנק ביום 26 במרס 2020 בדבר חלוקת דיבידנד בגין שנת 2019, הוחלט בעת הזאת לא לחלק דיבידנד.

יחס הון רובד 1 ליום 30 ביוני 2020 עמד על 13.70% בהשוואה ל- 13.64% ברבעון קודם ול-13.50% ביום 31 בדצמבר 2019. יחס המינוף עמד על 7.38% בהשוואה ל- 7.29% ברבעון קודם ול-7.68% ביום 31 בדצמבר 2019.

ביום 12 במאי 2020, הודיע בנק ישראל על גיבוש מתווה אחיד לדחיית תשלומי הלוואות ("המתווה"), אשר אומץ על ידי המערכת הבנקאית, וחל על שלושה מגזרי פעילות- משכנתאות, אשראי צרכני ואשראי עסקי (כהגדרתם במתווה). במסגרת המתווה, נקבעו לכל אחד מהמגזרים, תנאי סף הנדרשים על מנת שהלוואה תיכלל במתווה, היקף שיקול הדעת של הבנק ביחס לדחיית התשלומים וכן הכללים למתכונת דחיית התשלומים בכל מגזר, שעיקרם תקופת דחיית התשלומים, המועדים להגשת בקשות דחייה, איסור גביית עמלות בגין מהלך הדחייה, גובה הריבית בה יחויבו התשלומים הנדחים, אופן פריסת הלוואה ועוד.

ביום 13 ביולי 2020, הודיע הפיקוח על הרחבת המתווה במסגרתו, בין היתר, הוארכה התקופה להגשת בקשה לדחיית תשלומי הלוואות עד ליום 30 באוקטובר 2020 ומשך תקופת הדחייה האפשרי הוארך ביחס לחלק מהלווים. המתווה המורחב חל הן על לקוחות שכבר דחו תשלומי הלוואה במהלך משבר הקורונה ונדרשים לסייע נוסף והן על לקוחות שטרם ביצעו דחייה כאמור.

הבנק ממשיך לנטר את מצב הלווים ולפעול על פי המתווה. בקשות לדחיית תשלומי הלוואות מלקוחות הבנק, מוסיפות להתקבל, אך בהיקף שהולך ומצטמצם.

במהלך מרס-יוני 2020 נדחו תשלומי הלוואות (קרן וריבית) בהיקף של 23.2 מיליון ש"ח, כמפורט בפרק סיכון האשראי להלן.

הבנק עדכן את הפרמטרים העסקיים והפרטיים למתן אשראי לאור המשבר. בנוסף, בוצעו שורה של צעדים על מנת לסייע ללקוחות, בהסתמך על שורה של הקלות שפרסם בנק ישראל.

על רקע התפשטות הנגיף, השפעותיו על הסביבה המאקרו כלכלית ואי הוודאות הרבה שנוצרה בעקבותיו, הגדיל הבנק את ההוצאות בגין הפסדי האשראי. לאור מצב אי הוודאות החליט הבנק להגדיל את ההפרשה הקבוצתית, באמצעות עדכון ההתאמות האיכותיות בחישוב ההפרשה הקבוצתית, כדי לשקף את הגידול האפשרי בהפרשה הפרטנית שיתכן ויבוא לידי ביטוי ברבעונים הבאים עקב המשבר. סך ההוצאות בגין הפסדי אשראי במחצית השנה הראשונה הסתכם ב- 15.3 מיליון ש"ח, מזה סך של 12.5 מיליון ש"ח בהוצאה הקבוצתית להפסדי אשראי, בהשוואה להוצאה קבוצתית להפסדי אשראי בסך של 5.8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. במחצית הראשונה של השנה, בעקבות התפשטות הנגיף, רשם הבנק גידול בהוצאות להפסדי אשראי בסך של כ- 11.6 מיליון ש"ח.

בהמשך לתהליך הערכת השפעות אפשריות של הקורונה, באמצעות תרחישי קיצון והתרחישים החדשים שנבנו על ידי הבנק, ברבעון השני של השנה, בוצע תרחיש קיצון גלובלי בדרגת חומרה גבוהה והשפעתו על פעילות הבנק. יחס ההון בתרחיש זה הוא מעל המגבלות הרלוונטיות.

סיכון סייבר ואבטחת מידע(כחלק מהסיכון התפעולי) - משבר הקורונה השפיע על סיכוני הסייבר, עקב שינויים מהירים שנעשו במערכות המידע של ארגונים, על מנת להתמודד עם המשבר ועקב הפצת קמפיינים של הונאות. השינוי המשמעותי ביותר הינו המעבר החלקי לעבודה מרחוק, אשר לווה ע"י מחלקת הגנת הסייבר ואבטחת מידע, כולל הגדרת ניטור על כלל הפעילות והעלאת מודעות העובדים לפעילות תקינה, לבקורות הקיימות ולאיומים החדשים.

סיכון ציות - משבר הקורונה דורש עירנות מוגברת מצד הבנק, על מנת למנוע ניצול לרעה של המשבר למטרות אלו. מחלקת הציות הקבוצתית ממשיכה בביצוע בקורות ממוקדות בדגש על איתור, זיהוי וטיפול בפעולות הנחזות כבלתי רגילות.

סיכון אסטרטגיה - בעקבות המשבר ואי הוודאות המאפיינת את התקופה הנוכחית, הבנק ממשיך לעקוב מקרוב אחר השינויים בשוק ובוחן את ההשפעות המאקרו-כלכליות, התנהלות הלקוחות והתנהלות בנק, על האסטרטגיה ותכנית העבודה של הבנק. במקרים בהם מזהה כי למשבר יש השפעה מהותית על הפעילות, מבוצעות ההתאמות הנדרשות לצורך התמודדות עם המצב החדש. במהלך חודש יולי הובאה לדיון בחינה של התכנית האסטרטגית כחלק מהעדכון התקופתי ונמצא כי אין שינוי מהותי במתווה האסטרטגי.

לפרטים נוספים על השפעת התפשטות נגיף הקורונה, ראה ביאור 16 לדוחות הכספיים.

כאמור, לא ניתן להעריך בשלב זה את מלוא השפעות האירוע והיקפן על הבנק, וזאת בשל אי ודאות בקשר עם משך אירוע התפשטות הנגיף, צעדים שינקטו לעצירת התפשטותו, עוצמתם וכן אי ודאות באשר להשפעות הנגזרות על הפעילות המשקית, מגמות בשוקי ההון וצעדים פיננסיים שונים שינקטו (על ידי ממשלות, בנקים מרכזיים ורגולטורים בנושא).

היערכות הבנק בדבר השלכות אפשריות של התפשטות נגיף הקורונה והשפעתו על השווקים הינן מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך, תשכ"ח-1968, המבוסס, בין היתר, על מידע, פרסומים של צדדים שלישיים ואומדנים המצויים בידי הבנק למועד זה. הערכות אלה אינן ודאיות והן עשויות להתממש באופן שונה מהותית מהאמור לעיל, בין היתר, כתלות בהיקף התפשטות הנגיף, בתגובת הממשלות והבנקים המרכזיים ובתקופת התמשכות האירוע.

תחולת היישום

מסגרת העבודה כוללת את הבנק בלבד. הבנק הינו חלק מקבוצת הבנק הבינלאומי. לא קיימים איסורים או מגבלות משמעותיות אחרות כלשהן על העברת כספים או הון פיקוחי בתוך הקבוצה, מעבר למגבלות הכלליות החלות על ביצוע עסקאות מכל סוג כל עוד הבנק שומר על יחס ההון המזערי הנדרש ממנו על פי הדין. יצייון כי העברת כספים שאינם הון פיקוחי לחברת האם, כפופה לנב"ת 312 - עסקאות עם אנשים קשורים ונב"ת 313 - מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

הוראות רגולטוריות וגילויים נוספים הקשורים לפרופיל הסיכון של הבנק

הקלות ביישום הוראות בנק ישראל עקב השפעות נגיף הקורונה

בנק ישראל גיבש התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם וירוס הקורונה. ההתאמות כוללות, בין היתר, שורת הקלות, שמטרתן לאפשר לתאגידים הבנקאיים את הגמישות העסקית הנדרשת בעת הזו ולסייע למשקי הבית ולעסקים בנסיבות החריגות שנוצרו. הקלות פרטניות בנושאים שונים, בין היתר, בחובות דיווח מסוימות לפיקוח בתקופה זו, דחיית מועדים מסוימים שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין ודחיית מועדי כניסה לתוקף של הוראות שונות. לפרטים ר' פרק חקיקה ויוזמות רגולטוריות בדוח הכספי ליום 30 ביוני 2020.

השינויים והצעות השינויים מקיפים מגוון רב של נושאים והם השתנו ומשתנים תדירות, בהתאם לצרכים העולים מהתמודדות עם המשבר והשלכותיו.

מתבצע תהליך מוסדר בבנק לגבי טיפול בהקלות. כל הקלה מופנית לאגף האחראי. נקבע תהליך ליישום ההקלה ובמידת הצורך, מפורסם חוזר לאחר אישור כל הגורמים הרלבנטיים כולל מנהלי הסיכונים השונים. כמו כן, בעקבות המשבר התקבלו החלטות פנימיות להקלות או שינויים וגם הם מלווים על ידי מנהלי הסיכונים.

גילוי על היערכות להפסקת השימוש בליבור

בהתאם לפרסום של הרשות להתנהלות פיננסית בבריטניה (FCA) מחודש יולי 2017, צפויה המערכת הפיננסית העולמית להפסיק את השימוש בליבור באופן הדרגתי עד סוף שנת 2021. להפסקת השימוש בליבור ומעבר למדדי ריבית חלופיים צפויות להיות השלכות רחביות על הבנק כגון השלכות כלכליות, תפעוליות וחשבונאיות. לעניין זה, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, הובהר כי על רקע הסיכון לחוסר ודאות בנוגע לפרשנות של חוזים הצמודים לליבור, נדרש לכלול גילוי בדבר היערכות להפסקת השימוש בליבור במקרים בהם קיימת חשיפה מהותית להפסקת השימוש בליבור.

נכון למועד פרסום הדוח, הוחל בהיערכות לניהול והפחתת הסיכונים שזוהו וקשורים להפסקת השימוש בליבור. כגון: סיכון פיננסי, סיכון מודל, סיכון משפטי, סיכון רגולטורי ופיקוחי, סיכון טכנולוגי וסיכון עסקי. כחלק מהיערכות, חברת האם הקימה צוות ייעודי שמטרתו, בין היתר, לפתח תהליכי עבודה לצורך זיהוי הסיכונים, הערכת היקף הסיכון, בחינת ההשפעות של כל סיכון, הצעת חלופות לאופן הפחתת הסיכונים, ניטור של הסיכונים וההשפעות הקשורות אליהם והעברת עדכונים שוטפים להנהלה ולדירקטוריון.

בשלב זה לא ניתן להעריך את מידת ההשפעה של הפסקת השימוש בליבור על הבנק. לפירוט ראה פרק סקירת הסיכונים בדוח הכספי ליום 30 ביוני 2020.

שינוי באחראים על ניהול הסיכונים

ביום 29 ביוני 2020 אישר דירקטוריון הבנק מינויים ושינויים במבנה הארגוני של הבנק, שנכנסו לתוקף ב-1 ביולי 2020: מר אמיר בירנבוים יכהן כמנהל סיכונים ציבורי, במסגרת תפקידו כקצין הציות הראשי הקבוצתי ובכלל זה בין היתר, מנהל סיכונים איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור וסיכונים חוצי גבולות. כמו כן, הוא יכהן כ- Responsible Officer הממונה על יישום הוראות ה-FATCA והסכם ה-QI. בר בירנבוים מחליף בתפקידו את עו"ד לימור אזולאי שכהנה בתפקיד עד 30 ביוני 2020.

מר דורון סגל המכהן כמנהל הסיכונים הראשי (CRO) וכמנהל סיכונים תפעוליים והמשכיות עסקית ישמש גם כממונה על האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך ובדיני התחרות הכלכלית.

אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב - הפרשות להפסדי אשראי וחכירות

ביום 28 במרס 2018, פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב - הפרשות להפסדי אשראי והוראות נוספות". בהתאם למכתב נדרש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים

בבנקים בארה"ב בנושאים: הפרשות להפסדי אשראי; וחכירות. היישום לראשונה (בין ינואר 2020 וינואר 2021 בהתאם להוראה המתאימה) יבוצע בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בכללים בארה"ב. במסגרת המכתב נקבעו קווים כלליים ומועדי היישום של ההוראות החדשות. הבנק נערך ליישום הכללים. לפרטים בדבר עיקרי השינויים הצפויים ראה בדוח הכספי בביאור מדיניות חשבונאית (ביאור 1).

ביום 1 בינואר 2020, הבנק החל ליישם את ההוראות החדשות בנושא חכירות. יישום ההוראות החדשות הביא לגידול בסך של 48.1 מיליוני ש"ח ביתרת נכסי השימוש, ולגידול מקביל בסך של 48.1 מיליוני ש"ח ביתרת ההתחייבויות בגין חכירה ליום 1 בינואר 2020. עם זאת, ליישום ההוראות החדשות לא הייתה השפעה על דוח רווח והפסד. בהתאם למתכונת הדיווח כפי שנקבעה בהוראות הדיווח לציבור, הבנק הכיר בנכסי זכות שימוש בגין חכירות תפעוליות בסעיף "נכסים אחרים" ובהתחייבויות בגין חכירה (מימוניות ותפעוליות) בסעיף "התחייבויות אחרות". כמו כן, יישום ההוראות החדשות הביא לירידה בשיעור ההון העצמי רובד 1 ובהון הכולל בשיעור של כ- 0.12% וכ- 0.13% בהתאמה ליום 1 בינואר 2020, זאת כתוצאה משקלול נכסי הסיכון בגין נכסי זכות שימוש הנובעים מחכירות תפעוליות שיוכרו במאזן בשיעור של 100%. בנוסף, יישום ההוראות החדשות הביא לירידה ביחס המינוף של הבנק בשיעור של כ- 0.04% ליום 1 בינואר 2020.

חלק 2 - יחסים פיקוחיים עיקריים וסקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון להלן גילוי על היחסים הפיקוחיים העיקריים. הבנק עומד ביעדים הרגולטוריים והפנימיים ביחסים אלו

30.06.19	30.09.19	31.12.19	31.03.20	30.06.20	
במיליוני ש"ח					
הון זמין					
688.8	708.8	721.6	738.8	756.5	הון עצמי רובד 1
683.0	703.4	716.6	734.1	752.2	הון עצמי רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר (*)
688.8	708.8	721.6	738.8	756.5	הון רובד 1
683.0	703.4	716.6	734.1	752.2	הון רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר (*)
744.9	764.1	776.5	796.2	817.9	הון כולל
739.1	758.7	771.5	791.5	813.7	הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר (*)
5,232.5	5,279.2	5,347.2	5,415.3	5,522.7	נכסי סיכון משוקללים
5,232.5	5,279.2	5,347.2	5,415.3	5,522.7	סך הכל נכסי סיכון משוקללים (RWA)
יחסי הלימות הון, לפי הוראות המפקח על הבנקים					
באחוזים					
13.16%	13.43%	13.50%	13.64%	13.70%	יחס הון עצמי רובד 1
13.05%	13.32%	13.40%	13.55%	13.61%	יחס הון עצמי רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
13.16%	13.43%	13.50%	13.64%	13.70%	יחס הון רובד 1
13.05%	13.32%	13.40%	13.55%	13.61%	יחס הון רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
14.24%	14.47%	14.52%	14.70%	14.81%	יחס הון כולל
14.13%	14.37%	14.43%	14.62%	14.73%	יחס הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר
9.00%	9.00%	9.00%	8.00%	8.00%	יחס הון עצמי רובד 1, הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
4.16%	4.43%	4.50%	5.64%	5.70%	יחס הון עצמי רובד 1, מעבר לנדרש על ידי המפקח על הבנקים
יחס המינוף, לפי הוראות המפקח על הבנקים					
9,529.9	9,263.9	9,390.3	10,140.3	10,250.9	סך החשיפות (במיליוני ש"ח)
7.23%	7.65%	7.68%	7.29%	7.38%	יחס המינוף (באחוזים)
7.17%	7.59%	7.63%	7.24%	7.34%	יחס המינוף, לפני השפעת הוראות מעבר (באחוזים)
יחס כיסוי נזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים					
990.2	922.5	874.2	1,126.5	1,519.2	סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (במיליוני ש"ח)
555.4	458.1	422.1	546.6	637.5	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים (במיליוני ש"ח)
179%	204%	213%	209%	243%	יחס כיסוי נזילות (באחוזים)

(*) הון, יחסי הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון יחס מינוף הינם לאחר השפעת התאמות בין מהלכי התייעלות תפעולית- ר' סעיף התייעלות תפעולית.

סיכונים מתפתחים

סיכונים מתפתחים הם סיכונים שעשויים להיווצר בתחומים חדשים, או מוקדי סיכון חדשים בסיכונים קיימים, שנגזרים, בין היתר, מתמורות בסביבה שמשפיעה על תחומי הפעילות הבנקאית, לרבות סביבה רגולטורית, תחרותית, דיגיטלית ועוד.

להלן פרטים בדבר הסיכונים המתפתחים העיקריים:

- 1. סיכון מאקרו-כלכלי** - התוצאות העסקיות של המערכת הבנקאית בישראל ושל הבנק כחלק ממנה מושפעות באופן ישיר ממצב המשק בישראל. הרעה בתנאים הכלכליים, ו/או בתנאים הפוליטיים ו/או הביטחוניים ו/או התפשטות תחלואה עולמית עלולים להביא למיתון במשק, או להאטה כלכלית מהותית. המיתון עלול לגרום לעלייה מהותית בשיעור האבטלה, ירידה ברמת החיים בישראל, שינויים בהרגלי הצריכה, שיכולים לבוא לידי ביטוי, בין היתר, בירידה בהיקף הפעילות בכרטיסי אשראי, או להשפיע על הביקוש לשירותים בנקאיים אחרים על ידי משקי הבית והעסקים, לגרום לשינויים במחזורי הפעילות בשוק ההון ועוד. גורמים אלו עלולים להביא לפגיעה בהכנסות הבנק, להגדיל את היקף החובות הבעייתיים ולהשפיע לרעה על תוצאות הבנק. התפרצות נגיף הקורונה יצרה שינוי משמעותי בסביבה המאקרו-כלכלית שעשויה להיות לו השפעה מתמשכת על המשק, וכפועל יוצא על פעילות המערכת הבנקאית בכלל ועל הבנק כחלק ממנה. השפעות המשבר על הפעילות הכלכלית והשווקים הפיננסיים הלכו והתגברו בחודשים מרס-אפריל והתבטאו, בין היתר, בעדכון התחזיות המאקרו-כלכליות בחדות כלפי מטה, גידול חד באבטלה, השבתה הנרחבת והמתמשכת במשק, הורדת הריבית כחלק מתגובת הממשלות והשווקים להשפעות אלה, המסחר בבורסות בעולם התנהל בתנודתיות גבוהה ובמגמה של ירידות חדות, אם כי לאחרונה חל תיקון ונצפית מגמה חיובית. ההשפעות המאקרו-כלכליות של נגיף הקורונה על הבנק נבחנו כמפורט בפיסקת השפעת התפשטות נגיף הקורונה - ר' פרק 1 כללי לעיל.
  - 2. סיכון אסטרטגי/מודל עסקי** - בהמשך לחוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות במערכת הבנקאית ("חוק שטרומ") ולהפרדת חברות כרטיסי האשראי מהבנקים הגדולים, הסביבה הרגולטורית ממשיכה באינטנסיביות בקידום הסדרתם של מהלכים להגברת התחרות בתחומים שונים, כגון שירותי תשלום, אשראי קמעונאי, בניית מאגר נתוני אשראי, תקן של בנקאות פתוחה אשר נועד לאפשר שיתוף מידע פיננסי של לקוחות עם צדדים שלישיים, רפורמת הניוד בין בנקים, קידום הקמת לשכת שירותי מחשוב בנקאיים ורגולציה התומכת במעבר לבנקאות דיגיטלית, זאת לצד איומים תחרותיים מצד מגוון גורמים בשוק (בנקים, שחקנים פיננסיים אחרים, חברות הזנק ופינטק).
  - מודל עסקי/תכנית אסטרטגית** - סיכונים הקשורים למגמות חברתיות וצרכניות, לרגולציה ולחקיקה, לסביבה מאקרו-כלכלית תנודתית, משפיעים על שינויים במודל העסקי, ובכלל זה מגמת המעבר ל"בנקאות הדיגיטלית" החדשה, המבוססת על הדיגיטל. כל אלה משפיעים על סביבת הפעילות של הבנק וצפויים להוביל לעליית רמת התחרות, בפרט על מגזר הקמעונאות והעסקים הקטנים. האסטרטגיה ותיאבון הסיכון של הבנק ביחס לסיכון האסטרטגי הינם מידתיים. בעקבות המשבר, הבנק בוחן את ההשפעות על האסטרטגיה של הבנק. במסגרת זו נבחנות השפעות המאקרו-כלכלה, התנהלות הבנק והלקוחות בזמן המשבר על תכנית העבודה של הבנק ומבוצעות התאמות נדרשות.
  - סיכונים הנובעים מחדשנות בבנקאות בתקשורת** - המהפכה הדיגיטלית נמשכת ביתר שאת וקיימים איומים תחרותיים מצד שחקניות טכנולוגיה. לאחרונה אף אושרה על ידי הפיקוח הקמת בנק דיגיטלי, ולפיכך הצורך לעמוד בתחרות, מחייב השקעות מיכוניות משמעותיות. בנק ישראל מקדם, במקביל למגמה העולמית, פעילויות בבנקאות הדיגיטלית ומאפשר חופש פעולה גדול יותר בתחום, ובמקביל דורש לשפר את המסגרת הקיימת לניהול הסיכונים והתאמתה לסביבה הטכנולוגית הדינאמית. בנושא זה טמון סיכון אסטרטגי כחלק מהגברת התחרותיות בשוק הבנקאי. התכנית האסטרטגית של הבנק כוללת התייחסות להתפתחויות אלו תוך קידום החדשנות בתחום.
  - דרישת התייעלות של המערכת הבנקאית** - התחרות הגוברת במערכת הפיננסית וסביבת הריבית הנמוכה, על רקע דרישת התייעלות של המערכת הבנקאית מצד הפיקוח על הבנקים, הובילו לקידום מהלכי התייעלות במסגרתם ננקטו צעדים שונים לרבות שינויים ביעדי הבנק ארוכי הטווח בד בבד עם התייעלות בהוצאות ובעקבות כך שיפור יחסי היעילות. בהמשך למהלכי התייעלות בהם נקט הבנק בשנים האחרונות, לבנק מהלכי התייעלות, הכוללים, בין היתר, המשך הרחבת פעילות באמצעים דיגיטליים; ייעול בשטחי הסניפים ושיפורים בתהליכי עבודה בסניפים ובמטה.
- 3. סיכון רגולטורי** - מקורו של הסיכון הוא בדרישות הרגולטוריות בארץ ובעולם שבשנים האחרונות נמצאות במגמת התגברות. השינויים הרגולטוריים האמורים ויישום רפורמות רגולטוריות מגבירים את אי הוודאות והתחרותיות

במערכת הפיננסית ויוצרים סיכון להכנסות והון הבנק, לרבות באמצעות מניעת או הטלת מגבלות על פעילות עסקית ואובדן הכנסות וכן מחייבים את הבנק להיערכות, יישום והטמעה העלולים לגרום לעלויות והשקעות (כגון השקעות מיכוניות) נכבדות. כמו כן, אי עמידה בהוראות החוק והרגולציה החלות על הבנק חושף אותו לסנקציות, ובהן עיצומים כספיים, תביעות של לקוחות, לרבות תובענות ייצוגיות, הטלת אחריות פלילית על התאגיד הבנקאי ועל נושאי משרה בו וכן לפגיעה בתדמיתו של הבנק בציבור. הסיכון הרגולטורי מנוהל בבנק כחלק מהסיכון המשפטי, סיכון הציות וסיכון האסטרטגיה.

מדיניות הציות של הבנק מעגנת, בין היתר, את ערכי הציות אותם מקדם הבנק, משמשת כקו המנחה לפעילות כל הגורמים בבנק בניהול סיכונים הציות בכלל ובעמידה במכלול ההוראות הרגולטוריות בפרט, מתווה את העקרונות וקווי היסוד ומעגנת את הסמכויות ותחומי האחריות של הגורמים השונים בבנק לצורך בניית תשתית נאותה ליישום החובות החלות על הבנק בתחום הציות והסדרתם בנהלים ותהליכים. ההיבטים הרגולטוריים - משפטיים מפקחים ומנוהלים ע"י המערך המשפטי בחברת האם והיעוץ המשפטי בבנק במסגרת מדיניות לניהול הסיכון המשפטי המאושרת על ידי ההנהלה והדירקטוריון. המדיניות מסדירה את הדרכים לאיתורו, מיפוי ומיזעורו של הסיכון המשפטי, לרבות באמצעות מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בחקיקה, ברגולציה ובפסיקה ומתן יעוץ ותמיכה משפטית שוטפים על בסיס התפתחויות אלה.

בהיבט האסטרטגי - התכנית האסטרטגית ותכנית העבודה מתייחסות להשפעות אפשריות שצוינו לעיל ולוקחת בחשבון את השינויים האמורים. לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק בתקופת הדיווח ראה "מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הבנק" בפרק ממשי תאגידי, פרטים נוספים. כמו כן, ראה הקלות ביישום הוראות בנק ישראל עקב השפעות נגיף הקורונה בפרק הוראות רגולטוריות וגילויים נוספים הקשורים לפרופיל הסיכון של הבנק.

4. **סיכונים סייבר ואבטחת מידע (כחלק מהסיכון התפעולי)** - בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 361, סיכון סייבר מוגדר כפוטנציאל לנזק הנובע מאירוע סייבר בהתחשב ברמת סבירותו וחומרת השלכותיו. הבנק מנהל את הסיכון הנ"ל בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 363, 361, 357 ו-367, המתייחסות לסיכון זה ולאיומים הנובעים ממנו. לסיכונים סייבר, דלף מידע ואבטחת מידע פוטנציאל גבוה לגרימת נזק בהתממש אירוע משמעותי הכרוך בעלויות שיקום גבוהות. החדשנות בבנקאות בתקשורת גוררת סיכונים תפעוליים בדגש על סיכונים סייבר ואבטחת מידע. עקב כך, לצורך ניהול נאות של סיכונים סייבר, הורחבה והותאמה המסגרת הקיימת של ניהול סיכונים טכנולוגיים המידע ואבטחת מידע בבנק בהיבטי תפיסת מרחב האיום ויכולות ההגנה הנדרשות. הבנק נוקט בפעולות מניעה רבות להפחתת הסיכון כולל קידום מודעות בתחומי הסייבר ואבטחת מידע וביצוע תרגילים. בנוסף נבנתה אסטרטגיה ונכתבה מדיניות הגנת סייבר ואבטחת מידע ומונה מנהל הגנת סייבר שאחראי ליישום המדיניות. ניהול הגנת הסייבר מבוצע גם באמצעות שתי מסגרות, האחת בראשות ה-CRO הקבוצתי "וועדת היגוי ניהול הגנת הסייבר" והשנייה בראשות מנהל הגנת הסייבר "פורום מודיעין סייבר". במסגרת יישום הוראות ניהול בנקאי תקין 367 - "בנקאות בתקשורת", גובשה מדיניות בנקאות בתקשורת, מתקיימים בקבוצה פורומים למעקב אחר התפתחויות בתחום ומבוצעים דיווחים לגורמים הרלוונטיים בהתאם למדיניות. לאור משבר נגיף הקורונה, הורחבה העבודה באמצעות עבודה מרחוק ברמת הקבוצה. כל פתרונות גישה מרחוק לוו ע"י מח' אבטחת מידע, הוגדרו ניטורים על העבודה מרחוק וגובש נוהל עבודה מרחוק שכולל היבטי אבטחת מידע.

לבנק פוליסת ביטוח "סייבר" ייעודית המקנה כיסוי ביטוחי לקבוצת הבנק בגין אירועי נזק שונים כתוצאה מאירוע כשל מחשובי ו/או אירוע סייבר.

5. **סיכון טכנולוגיות המידע (כחלק מהסיכון התפעולי)** - הסיכון לכשל במידע ו/או במערכות המידע והתפעול של הבנק וכן תמיכה שאינה הולמת ומספקת את השירותים והתהליכים העסקיים הנדרשים על ידי הבנק למימוש יעדיו העסקיים. הסיכון מנוהל לפי מדיניות ניהול טכנולוגיות המידע ובהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 357. לאור העובדה כי בשנים האחרונות הסביבה הטכנולוגית מתפתחת והתלות בה הולכת וגדלה, נוצר הצורך בהגדלת הגמישות העסקית והטכנולוגית והצורך בהגברת השימוש בטכנולוגיות חדשות.

6. **סיכונים חוצי גבולות (CROSS BORDER)** (כחלק מסיכון הציות) - הבנק פועל בתחומי בנקאות שונים. בין שאר לקוחותיו, מספק הבנק שירותים גם ללקוחות שהינם תושבי חוץ. על רקע המאמצים המוגברים של מדינות שונות באיתור כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות והמגמה של שיתוף פעולה בינלאומי במאבק בהעלמות מס, עלולה פעילות הבנק מול תושבי החוץ כאמור להגדיל את החשיפה של הבנק לסיכונים ציות שמקורם בפעילות חוצה גבולות (Cross Border) וכן לסיכונים מוניטין.

נקבעה מדיניות ייעודית לנושא, נקבעו נהלי עבודה, מתבצעת שורה של צעדים אופרטיביים לניהול וצמצום הסיכון, חשבונות בסיכון גבוה בהיבטי סיכונים חוצי גבולות מזהים ומסומנים, לקוחות להם אינדיקציות לתושבות מס זרה וכן כל הלקוחות החדשים נדרשים לחתום על הצהרות לעניין תושבות המס ויתור על סודיות.

ביום 6 בפברואר 2019 פורסמו תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ט - 2019, המטמיעות לדין הישראלי את ההתחייבויות שמדינת ישראל לקחה על עצמה לאימוץ התקן הבינלאומי לחילופי מידע (תקן CRS), אשר פותח ע"י הארגון לשיתוף פעולה כלכלי (OECD), לצורך קיום חילופי מידע אוטומטיים על בסיס שנתי למטרות סיוע הדדי באכיפת מס בין מדינות. הבנק נערך ליישום החקיקה האמורה.

בהתאם לתקנות אלה, דיווח הבנק בשנת 2019 על לקוחות שלהם תושבות מס זרה ע"פ הצהרותיהם לשנים 2017-2018, והחל משנת 2020 ידווח הבנק על לקוחות שסווגו כברי דיווח בהסתמך על הצהרת תושבות שלהם או על סממן לתושבות מס במדינה זרה ברת דיווח בהתאם לאמור בתקנות, כפי שזוהו בתום השנה הקלנדרית הקודמת.

7. **סיכון בנקאות הוגנת (CONDUCT RISK)** (כחלק מסיכון הציות) - הבנק הטמיע ערכי הוגנות ושקיפות בפעילותו מול לקוחותיו וחיזוק עקרונות אלו בהתנהלותו השוטפת. ככלל, נדרש הבנק לוודא כי ההצעות הניתנות ללקוח מותאמות לצרכיו. אי עמידה בסטנדרט התנהלות ראוי חושפת את הבנק לסיכונים שונים כמו סיכוני ציות, משפטי, מוניטין וכיו"ב. לבנק קיימת מדיניות בנושא התנהלות עסקית נאותה המהווה חלק ממדיניות הציות ואחד מיעדי של קצין הציות הינו לפעול להטמעת העקרונות בקרב האגפים השונים.

דיון בגורמי סיכון

לדיון בגורמי הסיכון ראה דוח הסיכונים לשנת 2019 ופרק סקירת הסיכונים בדוחות הכספיים לשנת 2019. לא היו שינויים בטבלת גורמי הסיכון במהלך הרבעון השני של שנת 2020 בהשוואה לטבלה שפורסמה בדוחות הכספיים לשנת 2019, למעט: סיכון איכות לווים ובטחונות וסיכון האשראי הכולל - הערכת הסיכון הועלתה, באופן זמני, לרמה "בינונית", לאור משבר נגיף הקורונה המתמשך, החשש למיתון והאטה והעלייה החדה בשיעור האבטלה, שעשויים ליצור קשיים בכושר ההחזר ותזרים המזומנים של הלקוחות במגזרי הפעילות השונים, בעיקר בענפי משק מסוימים שנפגעו משמעותית מן המשבר. כל זאת עשוי להשפיע לרעה על איכות הלווים ובהתאם על ההוצאות בגין הפסדי אשראי.

סקירת נכסי סיכון משוקללים (0V1)
(במיליוני ש"ח)

דרישות הון מזעריות	נכסי סיכון משוקללים		
	30.06.2020	31.12.2019	30.06.2020
565.7	4,762.8	4,919.3	סיכון אשראי (לא כולל סיכון אשראי של צד נגדי) (CCR) (גישה סטנדרטית)
0.1	0.9	0.9	סיכון אשראי צד נגדי (גישה סטנדרטית)
0.2	1.3	1.4	התאמה בגין סיכון אשראי (CVA)
10.1	83.2	88.3	סכומים מתחת לספי הניכוי (כפופים למשקל סיכון 250%)
576.1	4,848.2	5,009.8	סה"כ סיכון אשראי
0.5	7.0	4.6	סיכון שוק (גישה סטנדרטית)
58.5	492.0	508.3	סיכון תפעולי
635.1	5,347.2	5,522.7	סך הכל

(א) דרישות הון בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש ליום הדיווח הינן 11.5%.

(ב) סיכון אשראי אינו כולל סיכון אשראי של צד נגדי, התאמה בגין סיכון אשראי וסכומים מתחת לסף הניכוי.

הון ומינוף

חלק 3 - הרכב ההון

הבנק מיישם את הוראות ועדת באזל בנושא מדידה הלימות הון, כפי שאומצו על ידי בנק ישראל בהוראות ניהול בנקאי תקין 201 עד 211. ההוראות כוללות התייחסות ל-3 נדבכים:

נדבך ראשון - דרישות הון מזעריות, המחושבות לכל אחד מסוגי הסיכונים בנפרד, כאשר לגבי סיכוני אשראי הגישות העיקריות הן:

1. הגישה הסטנדרטית המסתמכת בעיקר על נתוני דירוגי אשראי של חברות דירוג חיצוניות.
2. הגישות המתקדמות המבוססות על דירוגים פנימיים אשר חושבו בהתאם למודלים שפותחו על ידי הבנק (Internal Ratings-Based).

הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית לכלל החשיפות של הבנק, ובגין סיכון שוק מבוצע גם חישוב של הקצאת ההון הנדרשת בגין הסיכון הספציפי בתיק למסחר.

נדבך שני - עוסק בתהליך הפנימי להערכת נאותות ההון ביחס לפרופיל הסיכונים של הבנק - תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) ובמערכי הפיקוח והבקרה שהבנק מיישם. תהליך ה-ICAAP נועד להבטיח קיום רמה הולמת של אמצעים הוניים שתתמוך בכלל הסיכונים הגלומים בפעילות הבנק, לרבות בהתחשב בתוכניות אסטרטגיות עתידיות, זאת מעבר לדרישות ההון המינימאליות שעל הבנק להחזיק בהתאם לנדבך הראשון, ובכלל זה: סיכון ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון אינפלציה, סיכון ציות, סיכון הלבנת הון ומימון טרור, סיכון אסטרטגיה, סיכון משפטי, סיכון מוניטין ועוד. התהליך כולל, בין היתר, בחינת המנגנונים המובנים לזיהוי הסיכונים ומוקדי הסיכון וביצוע הערכת נאותות הונית על בסיס תרחישים שונים, בחינת קיום תהליכים פנימיים ליישום ממשל תאגידי נאות, שיפור ושדרוג מערכי הבקרה והביקורת וקיום תשתית תרחישי קיצון נאותה הכוללת תרחישי קיצון הוליסטיים. כמו כן, עוסק נדבך זה בתהליך הסקירה הפיקוחי (SREP) מול בנק ישראל.

נדבך שלישי - משמעת שוק - דרישות הגילוי והדיווח לציבור. הנדבך כולל את דרישות הגילוי בדיווח הכספי של תאגיד בנקאי.

במהלך חודש דצמבר 2017, פירסמה ועדת באזל לפיקוח בנקאי עדכון להוראות ל"מדידה והלימות הון", שאמור להיכנס לתוקף באופן מדורג החל מה-1 בינואר 2022 ועד 1 בינואר 2027. חשוב לציין כי בשלב זה, לא ידוע באיזה אופן ומתי יאומצו הוראות אלה בישראל.

אימוץ הוראות באזל ע"י בנק ישראל

לאור התפרצות נגיף הקורונה וכחלק מההתאמות להוראות ניהול בנקאי תקין, פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת שעה המסתיימת ביום 30 בספטמבר 2020 (עם אפשרות להארכה), הנוגעת לעדכון הוראה 201 אשר כוללת הפחתת דרישות ההון הרגולטוריות החלות על הבנקים בנקודת אחוז אחת וכן עדכון להוראה 329 אשר מבטל את דרישות ההון של נקודת אחוז נוספת על הלוואות לדיור שהועמדו בתקופת המשבר וזאת על מנת להבטיח את היכולת של הבנקים להמשיך להציע אשראי. דרישות הון אלו יהיו בתוקף למשך ששה חודשים ובמידת הצורך יוארכו בששה חודשים נוספים ולאחר מכן, ככל שרלבנטי, יידרש הבנק להציג מתווה מדורג לצבירה מחודשת של ההון, ככל שנשחק על פני שנתיים.

בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק על ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, ליום 30 ביוני 2020 ולמשך תקופת הוראת השעה, הינם 8.00% ו-11.50%, בהתאמה (במקום 9.00%-12.50% לפני הוראת השעה).

- יעדי ההון הפנימיים שנקבעו על ידי הדירקטוריון במסגרת תהליך ה-ICAAP, הינם כדלקמן:
- במצב עסקים רגיל - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ- 10.5% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ- 12.65%.
  - במצב קיצון - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ- 7.0% ויחס הון כולל לא יפחת מ- 10.0%.

הרכב ההון הפיקוחי (CC1)

ליום 30 ביוני 2019		ליום 30 ביוני 2020		
הפנייה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III במיליוני ש"ח	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III במיליוני ש"ח		
הון עצמי רובד 1: מכשירים ועודפים				
1	17.0	17.0		הון מניות רגילות שהונפק על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מניות רגילות הכלולות בהון עצמי רובד 1
2	668.5	744.9	-	עודפים, לרבות דיבידנד שהוצע או שהוכרז לאחר תאריך המאזן
3	(5.5)	(9.7)	(11.3)	רווח כולל אחר מצטבר ועודפים שניתן להם גילוי
	(5.5)	752.2	(11.3)	הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
הון עצמי רובד 1: התאמות פיקוחיות וניכויים				
4	(*)	(*)		רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההון של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי. בנוסף, בהתייחס להתחייבויות בגין מכשירים נגזרים, יש לגרוע את כל התאמות השווי החשבונאיות (DVA) הנובעות מסיכון האשראי העצמי של הבנק
	(5.8)	(4.3)	(4.3)	התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים
	(5.8)	(4.3)	(4.3)	מזה: בגין השפעת תכנית ההתייעלות
	(5.8)	(4.3)	(4.3)	סך כל ההתאמות הפיקוחיות והניכויים בהון עצמי רובד 1
	0.3	756.5	(7.0)	הון עצמי רובד 1
	0.3	756.5	(7.0)	הון רובד 1 נוסף לפני ניכויים
הון רובד 1 נוסף: ניכויים				
	-	-	-	סך כל הניכויים בהון רובד 1 נוסף
	-	-	-	הון רובד 1 נוסף
	0.3	756.5	(7.0)	הון רובד 1
הון רובד 2: מכשירים והפרשות				
5	2.9	1.9		מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
				מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'.
6	53.2	59.5		הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפי השפעת המס המתייחס
	56.1	61.4		הון רובד 2 לפני ניכויים
הון רובד 2: ניכויים				
	-	-		סך כל ההתאמות הפיקוחיות להון רובד 2

	56.1	61.4	הון רובד 2
סך ההון	0.3	744.9	(7.0) 817.9
	-	-	סך הכל נכסי סיכון משוקללים בהתאם לטיפול שנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III
סך נכסי סיכון משוקללים	5,232.5	5,522.7	
יחסי הון וכריות לשימור הון			
	13.15%	13.70%	הון עצמי רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
	13.15%	13.70%	הון רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
ההון הכולל (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)	14.24%	14.81%	
דרישות מזעריות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים			
	9.00%	8.00%	יחס הון עצמי רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים
	9.00%	8.00%	יחס הון רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים
	12.50%	11.50%	יחס הון כולל מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים
סכומים שמתחת לסף ההפחתה (לפני שקלול סיכון)			
	7	28.9	35.3 מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי שהן מתחת לסף ההפחתה.
תקרה להכללת הפרשות ברובד 2			
	6	53.2	59.5 הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות תחת הגישה הסטנדרטית, לפני יישום התקרה
		59.5	62.6 התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 תחת הגישה הסטנדרטית
מכשירי הון שאינם כשירים כהון פיקוחי הכפופים להוראות המעבר			
		2.9	1.9 סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 2 הכפופים להוראות המעבר [בהתאם להוראות המעבר בהוראה 299].
		6.7	7.7 סכום שנוכה מהון רובד 2 בשל התקרה

(1) יחס הון עצמי מזערי יחס ההון הכולל הנדרש החל מדו"ח ה-30 ליוני 2020 בהתאם להוראת שעה 250 הינו 8% ו-11.5%,

ליום 31 בדצמבר 2019		
הפנייה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	במיליוני ש"ח
הון עצמי רובד 1: מכשירים ועודפים		
		17.0
		708.9
	(11.9)	(9.4)
	(11.9)	716.5
הון עצמי רובד 1: התאמות פיקוחיות וניכויים		
		(*)
	(5.1)	(5.1)
	(5.1)	(5.1)
	(5.1)	(5.1)
	(6.8)	721.6
הון רובד 1 נוסף: מכשירים		
	-	-
הון רובד 1 נוסף: ניכויים		
	(6.8)	721.6
	(6.8)	721.6
הון רובד 2: מכשירים והפרשות		
	2.9	52.0
		54.9
הון רובד 2: ניכויים		
		54.9
	(6.8)	776.5
	-	5,347.2
יחסי הון וכריות לשימור הון		
	13.50%	13.50%
	13.50%	14.52%
דרישות מזעריות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים		
	9.00%	9.00%
	9.00%	12.5%
סכומים שמתחת לסף ההפחתה (לפני שקלול סיכון)		

ליום 31 בדצמבר 2019	
הפנייה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III
	במיליוני ש"ח
	-
	זכויות שירות למשכנתאות.
33.3	מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי שהן מתחת לסף ההפחתה.
תקרה להכללת הפרשות רובד 2	
52.0	הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות תחת הגישה הסטנדרטית, לפני יישום התקרה .
60.6	התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 תחת הגישה הסטנדרטית.
מכשירי הון שאינם כשירים כהון פיקוחי הכפופים להוראות המעבר	
2.9	סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 2 הכפופים להוראות המעבר [בהתאם להוראות המעבר בהוראה 299].
6.7	סכום שנוכה מהון רובד 2 בשל התקרה.

(*) מייצג סכום הנמוך מ-50 אלפי ש"ח.
(1) יחס הון עצמי מזערי יחס ההון הכולל הנדרש החל מדו"ח ה-31 למרץ 2020 בהתאם להוראת שעה 250 הינו 8% | 11.5%,

חלק 4 - יחס המינוף

השוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף (LR1)

31 בדצמבר 2019	30 ביוני 2019	30 ביוני 2020	
			מיליוני ₪
8,693.9	8,853.0	9,552.9	סך הנכסים בהתאם לדוחות הכספיים המאוחדים
2	4.7	1.9	התאמות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
644.7	624.5	639.2	התאמות בגין פריטים חוץ מאזניים (המרה של החשיפות החוץ מאזניות לסכומים שווי ערך אשראי)
49.7	47.7	56.9	התאמות אחרות
9,390.3	9,529.9	10,250.9	חשיפה לצורך יחס המינוף
31 בדצמבר 2019	30 ביוני 2019	30 ביוני 2020	
			מיליוני ש"ח
			חשיפות מאזניות
8,743.2	8,900.0	9,609.0	נכסים במאזן (למעט נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך, אך לרבות ביטחונות)
			(סכומים בגין נכסים שנכחו בקביעת הון רובד 1)
8,743.2	8,900.0	9,609.0	סך חשיפות מאזניות (למעט בגין נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך)
			חשיפות בגין נגזרים
0.4	0.7	0.8	עלות השחלוף הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים (לדוגמא: לאחר הפחתת ביטחון משתנה במזומן כשיר)
2.0	4.7	1.9	סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים
2.4	5.4	2.7	סך חשיפות בגין נגזרים
			חשיפות חוץ מאזניות אחרות
2,229.4	2,179.0	2,329.3	חשיפה חוץ מאזנית בערך נקוב ברטו
(1,584.7)	(1,554.5)	(1,690.1)	(התאמות בגין המרה לסכומים שווי ערך אשראי)
644.7	624.5	639.2	פריטים חוץ מאזניים
			הון וסך החשיפות
721.6	688.8	756.5	הון רובד 1
9,390.3	9,529.9	10,250.9	סך החשיפות
			יחס מינוף
7.68%	7.23%	7.38%	יחס המינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218

יחס המינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218

(* עיקר סכום ההתאמות נובע מהפרשה קבוצתית להפרשי אשראי.)

חלק 5 - סיכון אשראי

סיכון האשראי הינו הסיכון שלוה או צד נגדי, לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק על פי הסכם האשראי. במסגרת יישום הוראות באזל מיישם הבנק את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכונים אשראי. במסגרת נדבך 2 מאותגרת הקצאת ההון של הנדבך הראשון ובמידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכונים אשראי.

השפעת התפשטות נגיף הקורונה

עם המשכות המשבר, וכחלק מהמתווה שהציג בנק ישראל, ממשיך הבנק לתמוך בצרכי הלקוחות בתקופה זו, בין היתר, מאפשר דחיית תשלומי הלוואות ללקוחות. בנוסף, במסגרת שיקולים להגדלת ההפרשה הקבוצתית לרמתה ביום 30.6.20, הבנק הניח הרעה בנתוני המשק, נוכח אי הוודאות השוררת בנוגע להשלכות אירוע הקורונה והגדיל את ההתאמות האיכותיות המתקבלות במודל הכמותי, המשמש לחישוב ההפרשה, בשיעורים ניכרים. לפרטים בדבר ההפרשה הקבוצתית, ראה מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים בתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020.

שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה

לנוכח התפשטות נגיף הקורונה והשלכותיו האפשריות על מצב המשק והלווים, ומתוך מטרה לעודד תאגידים בנקאיים לפעול לייצוב לווים שלא עומדים או עשויים לא לעמוד במחויבויות התשלום החוזיות שלהם עקב נגיף הקורונה, פרסם בנק ישראל דגשים לטיפול בחובות לגביהם בוצעו שינויים בתנאים. בהתאם לחוזר נקבע כי שינויים בתנאי הלוואות וביניהם דחייה במועדי תשלום, ויתורים על ריבית פיגורים והארכות של תקופות לפרעון, לא גורמים באופן אוטומטי לסינוג של הלוואות כחובות בעייתיים בארגון מחדש. לפרטים בדבר הנחיות הפיקוח על הבנקים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ראה ביאור ג.1(2) בתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020.

מידע נוסף על חובות ששנו תנאיהם במסגרת ההתמודדות עם אירועי נגיף הקורונה, אשר לא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי:

30 ביוני 2020

במיליוני ש"ח	מזה: סווג כבעייתי בשנת החודשים		ישראל		יתרת התשלומים		יתרת האשראי	
	אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי	אשראי שאינו בדירוג ביצוע יותר	שנסתיימו ביום 30 ביוני 2020	אשראי בסיווג בעייתי	מספר לווים	שנדחו בפועל	בגינת דחו תשלומים	
עסקים בינוניים	-	-	4.7	4.7	8	13.0	18.0	
עסקים קטנים	-	1.4	1.3	1.3	35	6.1	58.3	
אנשים פרטיים	0.4	10.4	0.6	0.6	945	4.1	103.1 (1)	
סך הכל	0.4	11.8	6.6	6.6	988	23.2	179.4	

(1) לרבות כל יתרת הלוואות של החייב בחשבון.

עם פרוץ משבר הקורונה הבנק אימץ את ההקלות הרגולטוריות שניתנו על ידי בנק ישראל ואפשר ללקוחותיו, אשר היו מעוניינים בכך ולא היו להם פיגורים בהלוואות טרום המשבר, לדחות החזר תשלומים של הלוואות לפרק זמן של 3 עד 6 חודשים. עיקר הבקשות נתקבלו בתחילת המשבר, בחודשים מרס ואפריל. בחודש יולי, בנק ישראל הודיע על הרחבת המתווה בו ביקש כי הבנקים יאפשרו דחייה נוספת עד סוף השנה (בקשות לדחייה ניתן להגיש עד ה-30.10.20). עם תום תקופת ההקפאה הראשונה (30.06.20) חלה ירידה משמעותית בהלוואות שאינן לדיוור המוקפאות. לצד זאת, הבנק עוקב באופן שוטף אחר הגביה בפועל וצרכי הלקוחות ומאפשר דחיה נוספת של תשלומי הלוואות, בהתאם למתווה שפורסם על ידי בנק ישראל ומצב הלווה. בנוסף, הבנק מאפשר גם ללקוחות עסקיים, שמעוניינים בכך, לדחות את תשלומי הלוואות. עיקר הבקשות התקבלו בתחילת המשבר.

איכות האשראי של חשיפות אשראי (CR1)

30 ביוני 2020				יתרות ברוטו	
יתרות נטו	הפרשות להפסדי אשראי או ירידות ערך	אחרים	פגומים או בפיגור של 90 ימים או יותר		
במיליוני ש"ח					
8,917.3	69.3	8,930.9	55.7		חובות, למעט איגרות חוב
451.2	-	451.2	-		איגרות חוב
2,326.6	3.2	2,325.9	3.9		חשיפות חוץ מאזניות
11,695.2	72.5	11,708.2	59.6		סך הכל

30 ביוני 2019				יתרות ברוטו	
יתרות נטו	הפרשות להפסדי אשראי או ירידות ערך	אחרים	פגומים או בפיגור של 90 ימים או יותר		
במיליוני ש"ח					
8,260.5	58.2	8,284.5	34.2		חובות, למעט איגרות חוב
464.2	-	464.2	-		איגרות חוב
2,176.8	2.6	2,179.2	0.2		חשיפות חוץ מאזניות
10,901.5	60.8	10,927.9	34.4		סך הכל

31 בדצמבר 2019				יתרות ברוטו	
יתרות נטו	הפרשות להפסדי אשראי או ירידות ערך	אחרים	פגומים או בפיגור של 90 ימים או יותר		
במיליוני ש"ח					
8,303.7	59.8	8,310.5	53.0		חובות, למעט איגרות חוב
258.8	-	258.8	-		איגרות חוב
2,227.2	2.5	2,229.5	0.2		חשיפות חוץ מאזניות
10,789.7	62.3	10,798.9	53.2		סך הכל

שיטות להפחתת סיכון אשראי (CR3)
(במיליוני ש"ח)

מובטחים								לא מובטחים	
על ידי נגזרי אשראי		על ידי ערבויות פיננסיות		מזה: על ידי בטחון		מזה: סך הכל	סך היתרה מאזנית	סך היתרה מאזנית	ליום 30 ביוני 2020
מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	סך היתרה מאזנית	סך היתרה מאזנית	
-	-	-	-	129.6	375.9	129.6	375.9	8,541.4	חובות, למעט איגרות חוב
-	-	-	-	-	-	-	-	451.2	איגרות חוב
-	-	-	-	129.6	375.9	129.6	375.9	8,992.6	סך הכל
-	-	-	-	0.2	0.2	0.2	0.2	55.5	מזה: פגום או בפיגור של 90 ימים או יותר

מובטחים								לא מובטחים	
על ידי נגזרי אשראי		על ידי ערבויות פיננסיות		מזה: על ידי בטחון		מזה: סך הכל	סך היתרה מאזנית	סך היתרה מאזנית	ליום 30 ביוני 2019
מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	סך היתרה מאזנית	סך היתרה מאזנית	
-	-	-	-	124.8	375.9	124.8	375.9	7,884.6	חובות, למעט איגרות חוב
-	-	-	-	-	-	-	-	464.2	איגרות חוב
-	-	-	-	124.8	375.9	124.8	375.9	8,348.8	סך הכל
-	-	-	-	0.2	0.2	0.2	0.2	34.0	מזה: פגום או בפיגור של 90 ימים או יותר

מובטחים								לא מובטחים	
על ידי נגזרי אשראי		על ידי ערבויות פיננסיות		מזה: על ידי בטחון		מזה: סך הכל	סך היתרה מאזנית	סך היתרה מאזנית	ליום 31 בדצמבר 2019
מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	סך היתרה מאזנית	סך היתרה מאזנית	
-	-	-	-	130.2	375.9	130.2	375.9	7,927.8	חובות, למעט איגרות חוב
-	-	-	-	-	-	-	-	258.8	איגרות חוב
-	-	-	-	130.2	375.9	130.2	375.9	8,186.6	סך הכל
-	-	-	-	0.2	0.2	0.2	0.2	52.8	מזה: פגום או בפיגור של 90 ימים או יותר

**הגישה הסטנדרטית - חשיפות לאחר הפחתת בטחונות (CRM) לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון (CR5)
(במיליוני ש"ח)**

סה"כ סכום חשיפות אשראי (אחרי CCF ואחרי CRM)	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	10%	0%	סוגי נכסים ל- 30 ביוני 2020
2,124.8	-	-	-	-	-	-	-	-	2,124.8	ריבוניות ובנקים מרכזיים
61.8	-	-	-	-	-	-	61.8	-	-	יישויות סקטור ציבורי (PSE)
2,252.5	-	-	-	-	-	-	2,252.5	-	-	תאגידים בנקאיים
811.3	-	-	811.3	-	-	-	-	-	-	תאגידים חשיפות
4,480.7	-	-	-	4,480.7	-	-	-	-	-	קמעונאיות ליחידים
61.8	-	-	-	61.8	-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
106.5	-	-	106.5	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
31.6	-	21.6	10.0	-	-	-	-	-	-	הלוואות בפיגור
177.5	35.3	-	89.7	-	-	-	-	-	52.4	נכסים אחרים
10,108.5	35.3	21.6	1,017.5	4,542.5	-	-	2,314.3	-	2,177.2	סך הכל

סה"כ סכום חשיפות אשראי (אחרי CCF ואחרי CRM)	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	10%	0%	סוגי נכסים ל- 30 ביוני 2019
2,158.7	-	-	-	-	-	-	-	-	2,158.7	ריבוניות ובנקים מרכזיים
49.5	-	-	-	-	-	-	49.5	-	-	יישויות סקטור ציבורי (PSE)
1,645.3	-	-	-	-	-	-	1,645.3	-	-	תאגידים בנקאיים
828.7	-	-	828.7	-	-	-	-	-	-	תאגידים חשיפות
4,395.1	-	-	-	4,395.1	-	-	-	-	-	קמעונאיות ליחידים
76.3	-	-	-	76.3	-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
95.4	-	-	95.4	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
18.2	-	16.5	1.7	-	-	-	-	-	-	הלוואות בפיגור
119.1	28.9	-	44.4	-	-	-	-	-	45.9	נכסים אחרים
9,386.3	28.9	16.5	970.1	4,471.4	-	-	1,694.8	-	2,204.6	סך הכל

היתרות בגילוי כוללות יתרות חוב מאזניות וחוזי מאזניות, למעט השקעות בתאגידים פיננסיים ומיסים נדחים מתחת לסף הניכוי הכפופים למשקל סיכון של 250%.

סה"כ סכום חשיפות אשראי (אחרי CCF ואחרי CRM)	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	10%	0%	סוגי נכסים ל- 31 בדצמבר 2019
2,045.3	-	-	-	-	-	-	-	-	2,045.3	ריבוניות ובנקים מרכזיים
67.1	-	-	-	-	-	-	67.1	-	-	יישיות סקטור ציבורי (PSE)
1,458.5	-	-	-	-	-	-	1,458.5	-	-	תאגידים בנקאיים
809.0	-	-	809.0	-	-	-	-	-	-	תאגידים
4,546.8	-	-	-	4,546.8	-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
75.6	-	-	-	75.6	-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
99.9	-	-	99.9	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
28.3	-	24.3	4.0	-	-	-	-	-	-	הלוואות בפיגור
125.5	33.3	-	42.0	-	-	-	-	-	50.2	נכסים אחרים
9,256.0	33.3	24.3	954.9	4,622.4	-	-	1,525.6	-	2,095.5	סך הכל

היתרות בגילוי כוללות יתרות חוב מאזניות וחוזי מאזניות, למעט השקעות בתאגידים פיננסיים ומיסים נדחים מתחת לסף הניכוי הכפופים למשקל סיכון של 250%.

מידע נוסף על סיכוני אשראי

הבנק ממשיך לפעול לעדכון מוקדי הסיכון בתיק האשראי ולנטר את הלקוחות אשר עלולים להיות מושפעים מהתמשכות המשבר. הבנק נוקט באמצעים למזעור סיכוני האשראי. מניתוח אשראי לפי מגזרי פעילות וענפי משק בבנק ניתן לראות כי הענפים שזוהו ככאלה שעשויים להיפגע משמעותית מהמשבר הינם: שירותים עסקיים, שירותי הארחה ואוכל. משקי הבית עלולים להפגע אף הם מהמשבר, בעיקר לאור הגידול החד בשיעור מבקשי התעסוקה ואי הוודאות הכלכלית התעסוקתית. כ-74% מהאשראי הצרכני בבנק הינו מבעלי הכנסה חודשית מעל 10 אלפי ש"ח. שיעור סך האשראי שנדחה מהווה כ-0.5% מסך האשראי לציבור. עם תום תקופת ההקפאה הראשונה ביום 30 ביוני 2020, חלה ירידה בהיקף האשראי המוקפא. לצד זאת, הבנק עוקב באופן שוטף אחר הגביה בפועל וצרכי הלקוחות ומאפשר דחיה נוספת של תשלומי ההלוואות, בהתאם להקלות הרגולטוריות ומצב הלווה.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (במיליוני ש"ח)

חובות (2) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) (3)							ליום 30 ביוני 2020			פעילות לווים בישראל
הפסדי אשראי (4)							סיכון אשראי כולל (1)			
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	* מזה:				בעייתי (6)	דירוג ביצוע אשראי (5)	סך הכל	ציבור-מסחרי
			פגום	בעייתי (6)	חובות (2)	סך הכל*				
0.1	-	-	-	-	17.4	19.3	-	14.3	19.3	חקלאות
1.7	0.9	(2.1)	0.3	0.9	106.2	117.2	0.9	99.6	117.2	תעשייה
6.0	-	1.4	11.3	11.3	205.8	386.6	11.6	351.0	386.9	בניה ונדל"ן - בינוי
0.6	-	0.1	-	0.1	129.5	131.2	0.1	130.8	131.2	בניה ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
0.1	-	-	-	-	25.3	29.7	-	33.8	34.4	אספקת חשמל ומים
6.6	(0.1)	4.8	-	13.8	155.9	179.9	13.8	144.1	180.3	מסחר
0.1	-	-	-	-	3.8	7.1	-	2.7	7.1	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
1.0	-	(0.4)	-	2.4	43.6	61.0	2.4	51.3	61.0	תחבורה ואחסנה
-	-	-	-	-	1.1	2.9	0.1	2.2	2.9	מידע ותקשורת
0.2	-	-	-	-	68.3	74.7	-	73.9	74.7	שירותים פיננסיים
2.3	-	0.5	1.7	1.8	59.0	77.3	1.8	72.4	77.3	שירותים עסקיים אחרים
1.2	0.1	0.5	0.0	1.8	162.6	194.3	1.8	190.3	194.3	שירותים ציבוריים וקהילתיים
19.9	1.0	4.9	13.3	32.3	978.5	1,281.2	32.6	1,166.4	1,286.6	סך הכל מסחרי
52.6	4.1	10.4	38.9	54.5	4,080.2	6,039.0	54.5	5,813.5	6,039.0	אנשים פרטיים
72.5	5.1	15.3	52.2	86.8	5,058.7	7,320.2	87.1	6,979.9	7,325.6	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	2,251.2	2,251.3	-	2,255.3	2,255.4	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	619.9	620.9	-	1,065.8	1,065.8	ממשלת ישראל
72.5	5.1	15.3	52.2	86.8	7,929.8	10,192.4	87.1	10,301.0	10,646.8	סך הכל פעילות בישראל

(1) סיכון אשראי מאזני וחובות מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (2), אג"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 7,929.8 מיליוני ש"ח, 451.2 מיליוני ש"ח, 0.8 מיליוני ש"ח ו- 2,265.0 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(6) סיכון אשראי מאזני וחובות-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

ליום 31 בדצמבר 2019

חובות (2) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) (3)			סיכון אשראי כולל (1)							
הפסדי אשראי (4)			* מזה:							
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי (6)	חובות (2)	סך הכל*	בעייתי (6)	דירוג ביצוע אשראי (5)	סך הכל	פעילות לווים בישראל ציבור- מסחרי
0.1	-	-	-	-	17.9	19.8	-	16.3	19.8	חקלאות
4.9	(0.3)	(1.9)	1.0	19.6	105.7	117.9	19.6	93.2	117.9	תעשייה
5.0	(0.7)	2.6	8.1	8.1	190.7	380.7	8.4	365.7	381.2	בניה ונדל"ן - בינוי
0.4	-	-	-	-	129.3	131.9	-	125.4	131.9	בניה ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
0.1	-	-	-	-	26.2	29.1	-	31.1	33.9	אספקת חשמל ומים
1.7	-	0.7	-	-	159.8	175.5	-	173.7	175.6	מסחר
-	-	(0.1)	-	-	3.5	7.1	-	4.4	7.1	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
1.1	0.1	-	-	4.0	49.7	64.5	4.0	54.9	64.5	תחבורה ואחסנה
-	0.1	-	0.1	0.1	5.4	7.5	0.1	7.1	7.5	מידע ותקשורת
0.2	-	-	-	-	65.6	71.5	-	69.9	71.5	שירותים פיננסיים
1.9	-	(0.1)	1.7	1.8	44.0	59.1	1.9	56.8	59.5	שירותים עסקיים אחרים
0.6	-	0.2	0.2	0.2	183.4	211.4	0.2	209.0	211.4	שירותים ציבוריים וקהילתיים
16.0	(0.8)	1.4	11.1	33.8	981.2	1,276.0	34.2	1,207.5	1,281.8	סך הכל מסחרי
46.3	5.7	9.3	31.8	53.0	4,135.0	6,019.4	53.1	5,728.3	6,019.4	אנשים פרטיים
62.3	4.9	10.7	42.9	86.8	5,116.2	7,295.4	87.3	6,935.8	7,301.2	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	1,453.6	1,453.6	-	1,460.4	1,460.4	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	624.3	625.3	-	874.0	874.0	ממשלת ישראל
62.3	4.9	10.7	42.9	86.8	7,194.1	9,374.3	87.3	9,270.2	9,635.6	סך הכל פעילות בישראל

(1) סיכון אשראי מאזני וחוף מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (2), אג"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 7,194.1 מיליוני ש"ח, 258.8 מיליוני ש"ח, 0.5 מיליוני ש"ח ו- 2,182.2 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוף-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

מידע נוסף על סיכון אשראי

סיכון אשראי לאנשים פרטיים ללא הלוואות לדיור

משקי הבית נפגעו אף הם מהמשבר בעיקר לאור הגידול החד בשיעור מבקשי התעסוקה ואי הוודאות הכלכלית התעסוקתית, עם זאת בשלב זה, ללא שינוי מהותי בסיכון האשראי הבעייתי של משקי הבית שנמנה ברובו על מגזר עובדי ההוראה.

להלן התפלגות סיכון אשראי לאנשים פרטיים:

השינוי באחוזים %	31 בדצמבר 2019 במיליוני ש"ח	השינוי באחוזים %	30 ביוני 2019 במיליוני ש"ח	30 ביוני 2020 במיליוני ש"ח	
(10.2)%	939.5	(9.1)%	928.0	843.6	יתרות עובר ושב ויתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי הלוואות אחרות
1.3%	3,195.5	5.9%	3,057.2	3,236.6	סך הכל סיכון אשראי מאזני מסגרת עו"ש לא מנוצלת
(1.3)%	4,135.0	2.4%	3,985.2	4,080.2	מסגרת כרטיסי אשראי לא מנוצלת
7.2%	726.7	9.0%	714.2	778.8	סיכון אשראי חוץ מאזני אחר
5.6%	896.1	7.1%	883.1	946	סך סיכון אשראי חוץ מאזני
(10.6)%	261.6	(6.3)%	249.8	234.0	סך הכל סיכון אשראי כולל
3.9%	1,884.4	6.0%	1,847.1	1,958.8	ממוצע היקף האשראי, כולל משיכות יתר בעו"ש, כרטיסי אשראי והלוואות
0.3%	6,019.4	3.5%	5,832.3	6,039.0	
1.2%	3,860.2	4.4%	3,743.1	3,907.5	

להלן התפלגות סיכון האשראי מסך החובות לאנשים פרטיים:

השינוי באחוזים	31 בדצמבר 2019	השינוי באחוזים	30 ביוני 2019	30 ביוני 2020	
%	במיליוני ש"ח	%		במיליוני ש"ח	
22.3%	31.8	69.1%	23.0	38.9	סיכון אשראי פגום
(26.3)%	20.9	(31.6)%	22.5	15.4	סיכון אשראי בעייתי לא פגום
(1.4)%	4,082.3	2.2%	3,939.7	4,025.9	סיכון אשראי לא בעייתי
(1.3)%	4,135.0	2.4%	3,985.2	4,080.2	סך כל סיכון אשראי
(27.0)%	6.3	(25.8)%	6.2	4.6	מזה: חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר
18.8%	26.6	46.3%	21.6	31.6	יתרת ארגוני החוב שבהסדר מתוך האשראי הבעייתי
	0.22%		0.10%	0.51%	שיעור ההוצאה להפסדי אשראי מסך האשראי (1)

על בסיס שנתי

לפרוט נוסף ראה פרק סיכון אשראי בסקירת סיכונים בדוח ההנהלה והדירקטוריון ל- 30.06.20.

חלק 5 א - סיכון אשראי של צד נגדי

סיכון אשראי של צד נגדי הוא הסיכון שהצד הנגדי לעסקה יכנס לכשל טרם מועד הסילוק הסופי של התשלומים בגין העסקה. הפסד כלכלי ייגרם אם בעת כניסתו של הצד הנגדי למצב של כשל, יהיו עסקאות עמו בעלות ערך כלכלי חיובי לבנק. סיכון אשראי צד נגדי בבנק מתבטא בפעילות בנגזרים מול מוסדות פיננסיים. בניגוד לחשיפת האשראי, בה החשיפה היא חד צדדית והבנק נושא לבדו בסיכון להפסד, סיכון צד נגדי יוצר סיכון דו-צדדי להפסד וזאת בהתאם להיות ערך העסקה חיובי או שלילי עבור כל אחד מצדדי העסקה. שווי השוק של העסקאות אינו וודאי והוא יכול להשתנות לאורך חיי העסקה בשל שינויים בפרמטרים הרלוונטיים בשוק.

סיכון אשראי צד נגדי SA-CCR

במרס 2014 פרסמה וועדת באזל לפיקוח הבנקאי (BCBS) הוראה בדבר "גישה סטנדרטית לחישוב חשיפה לסיכון אשראי צד נגדי SA-CCR". גישה זו היא חלק ממסמך "הוראת באזל 3 - השלמת הרפורמות לאחר המשבר" המוכרת גם כ"באזל 4". בספטמבר 2017 שלח בנק ישראל דרישה לביצוע סקר השפעה כמותית. הבנק ביצע את הסקר כנדרש. שיטת המדידה החדשה צפויה לשנות את אופן חישוב הקצאת ההון בגין סיכון אשראי הגלום במכשירים נגזרים. באפריל 2019 הודיע בנק ישראל שבכוונתו לפעול להכנסת הוראה זו ביוני 2021, או שנה לאחר תאריך היישום בפועל באיחוד האירופאי, המאוחר מבניהם. באוקטובר 2019 פרסמה ועדת באזל שהיישום באירופה נקבע לתאריך ה-28 ביוני 2021, כך שהמועד הנוכחי ליישום בישראל הוא 28 ביוני 2022. נציין כי בשל השפעת מגיפת הקורונה על מחסור בכח אדם, הפיקוח על הבנקים מאפשר זמנית להפסיק את היערכות לטיטה וייבחן מחדש בדצמבר 2020 האם נדרשת דחייה ביישום.

ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי הגישה הפיקוחית (CCR1) (במיליוני ש"ח)

RWA	EAD לאחר CRM	חשיפה פוטנציאלית עתידית	עלות שחלוף	30 ביוני 2020
0.9	2.7	1.9	0.8	שיטת החשיפה הנוכחית הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך (SFT)) (*)
-	-	-	-	
0.9	2.7	1.9	0.8	סך הכל

RWA	EAD לאחר CRM	חשיפה פוטנציאלית עתידית	עלות שחלוף	30 ביוני 2019
1.7	5.3	4.6	0.7	שיטת החשיפה הנוכחית הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך (SFT))
-	-	-	-	
1.7	5.3	4.6	0.7	סך הכל

RWA	EAD לאחר CRM	חשיפה פוטנציאלית עתידית	עלות שחלוף	31 בדצמבר 2019
0.9	2.4	2.0	0.4	שיטת החשיפה הנוכחית הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך (SFT)) (*)
-	-	-	-	
0.9	2.4	2.0	0.4	סך הכל

(*) לבנק אין חשיפה לעסקאות מימון ניירות ערך.

הגידול בהשוואה ל-31.12.19 נובע בעיקר מגידול בחשיפה מאזנית.

הקצאת הון בגין התאמת שערור לסיכון אשראי (CCR2) (CVA) (במיליוני ש"ח)

30 ביוני 2020		
RWA	CRM לאחר EAD	
1.4	2.7	כל התיקים שמחשבים בגינם CVA לפי גישה סטנדרטית
1.4	2.7	הסה"כ שמחשבים בגינם CVA
30 ביוני 2019		
RWA	CRM לאחר EAD	
1.7	5.0	כל התיקים שמחשבים בגינם CVA לפי גישה סטנדרטית
1.7	5.0	הסה"כ שמחשבים בגינם CVA
31 בדצמבר 2019		
RWA	CRM לאחר EAD	
1.3	2.4	כל התיקים שמחשבים בגינם CVA לפי גישה סטנדרטית
1.3	2.4	הסה"כ שמחשבים בגינם CVA

הגידול בהשוואה ל-31.12.19 נובע בעיקר מגידול בחשיפה מאזנית.

חלק 6: סיכון שוק

סיכון שוק (סיכון פיננסי) הינו סיכון קיים או עתידי להפסד או לירידת ערך הנובע משינוי בשווי הכלכלי של מכשיר פיננסי, תיק מסוים או קבוצת תיקים וברמה הכוללת, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים ובכללם: סיכון ריבית, סיכון מטבע, סיכון אינפלציה, סיכון מחיר מניות וסיכון תנודתיות.

השפעת התפשטות נגיף הקורונה

התפרצות נגיף הקורונה, גרמה לתנודתיות רבה בגורמי הסיכון בשווקים הפיננסיים, לרבות בשערי המניות בבורסות בעולם, מחירי אגרות חוב, מרווחי בסיס הריבית ושערי חליפין. התנודתיות בגורמי הסיכון לעיל ברבעון השני הביאה לעלייה בשווי הנכסים הסחירים של הבנק (לעומת ירידה ברבעון הראשון). במהלך הרבעון וכתגובה להשפעות התפרצות נגיף הקורונה, המשיכו בנקים מרכזיים בארץ ובעולם להפעיל כלים להגברת הנזילות בשווקים.

במהלך הרבעון השני של השנה, חלה עליה של כ-6.6 מיליון ש"ח בשווי תיק אגרות החוב הזמין למכירה.

סיכונים שוק בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים

במסגרת יישום הוראות באזל בחר הבנק ליישם את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכונים שוק. להלן פירוט רכיבי סיכון השוק:

סיכון שוק בגישה הסטנדרטית (MR1)

31 בדצמבר 2019	30 ביוני 2019	30 ביוני 2020	
במיליוני ₪			
מוצרים ישירים (outright products)			
1.8	2.1	3.1	סיכון שיעור ריבית (כלל וספציפי)
5.2	1.5	1.5	סיכון שער חליפין
7.0	3.6	4.6	סך הכל

חלק 7 - סיכון נזילות

רקע

סיכון הנזילות הינו סיכון שהבנק יתקשה לעמוד בהתחייבויותיו בשל משיכות בלתי צפויות מפיקדונות הציבור, ביקוש בלתי צפוי לאשראי ואי ודאות לגבי זמינות המקורות, והתחייבויות בלתי צפויות אחרות, לרבות ירידה חדה בשווי הנכסים שעומדים לרשות הבנק. התממשות הסיכון עלולה לגרום לבנק מחסור באמצעים נזילים אשר בניגוד יאלץ הבנק לממש נכסים במחירים הנמוכים ממחירי שוק ו/או לגייס מקורות במחיר הגבוה ממחירי שוק ובמקרי קיצון ואף להוות סכנה ליציבותו של הבנק. ברבעון הראשון של 2020 היה יחס כיסוי הנזילות גבוה מעל המגבלות הרגולטוריות.

השפעת התפשטות נגיף הקורונה

התפשטות משבר הקורונה הביאה בתגובה, למהלכי הפחתות ריבית לזמן קצר על ידי הבנקים המרכזיים ולנקיטה במגוון צעדי הרחבה מוניטריים ואספקת נזילות לשווקים. החל משלב זיהוי משבר הקורונה, שמר הבנק על יתרות נזילות במט"ח ובשקלים גבוהות ממצב עסקים רגיל וכן נשמר יחס כיסוי נזילות גבוה מעבר למגבלות הרגולטוריות והפנימיות בכל המגזרים. הבנק ממשיך לשמור על יחס נזילות גבוה.

יחס כיסוי הנזילות של הבנק לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2020 עמד על 243% בהשוואה ל-213% בשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 בדצמבר 2019. הגידול ביחס כיסוי הנזילות נבע בעיקר מגידול בבכסו הנזילים באיכות גבוהה. יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים הינו 100%. למידע נוסף בדבר יחס כיסוי הנזילות ראה ביאור 9 לדוחות הכספיים.

להלן פירוט רכיבי יחס כיסוי הנזילות הממוצע (Liquidity):

לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2020		
סך ערך משוקלל (ממוצע)	סך ערך לא משוקלל (ממוצע)	
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
1,519.2		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA) תזרימי מזומנים יוצאים
439.3	6,917.0	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים
177.0	3,537.0	מזה: פיקדונות יציבים
229.3	2,274.0	פיקדונות פחות יציבים
33.0	1,106.0	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראת ניהול בנקאי תקין 221)
712.2	1,142.2	מימון סיטונאי בלתי מובטח
712.2	1,142.2	מזה: פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
100.0	1,924.0	דרישות נזילות נוספות
100.0	1,924.0	קווי אשראי ונזילות
31.0	381.0	מחויבויות מימון מותנות אחרות
1,282.5		סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים
		תזרימי מזומנים נכנסים
619.0	828.0	תזרימים נכנסים מהשיפוט הנפרעות כסדרן
26.0	125.0	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
645.0	953.0	סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים
1,519.2		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
637.5		סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
243%		יחס כיסוי נזילות *

* במונחים של ממוצעים פשוטים של 74 תצפיות יומיות.

לשלושת החודשים שנסתיימו		
ביום 30 ביוני 2019		
סך ערך משוקלל (ממוצע)	סך ערך לא משוקלל (ממוצע)	
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
990.2		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
		תזרימי מזומנים יוצאים
356.9	5,858.3	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים
153.0	3,068.0	מזה: פיקדונות יציבים
171.9	1,711.3	פיקדונות פחות יציבים
32.0	1,078.0	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראת ניהול בנקאי תקין 221)
799.6	1,253.6	מימון סיטונאי בלתי מובטח
799.6	1,253.6	מזה: פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
-	-	חובות לא מובטחים
84.6	1,652.0	דרישות נזילות נוספות
-	-	מזה: תזרימים יוצאים בגין השיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
84.6	1,652.0	קווי אשראי ונזילות
-	-	מחויבויות מימון חוזיות אחרות
32.2	400.6	מחויבויות מימון מותנות אחרות
1,273.3		סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים
		תזרימי מזומנים נכנסים
-	-	הלוואות מובטחות (למשל עסקאות מכר חוזר)
688.9	869.9	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
29.0	141.0	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
717.9	1,010.9	סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים
990.2		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
555.4		סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
179%		יחס כיסוי נזילות *

* במונחים של ממוצעים פשוטים של 77 תצפיות יומיות.

לשלושת החודשים שנסתיימו		
ביום 31 בדצמבר 2019		
סך ערך משוקלל (ממוצע)	סך ערך לא משוקלל (ממוצע)	
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
874.2		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
		תזרימי מזומנים יוצאים
368.2	6,036.1	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים
158.0	3,164.0	מזה: פיקדונות יציבים
177.2	1,761.1	פיקדונות פחות יציבים
33.0	1,111.0	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראת ניהול בנקאי תקין 221)
633.0	996.0	מימון סיטונאי בלתי מובטח
633.0	996.0	מזה: פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
-	-	חובות לא מובטחים
91.1	1,750.4	דרישות נזילות נוספות
-	-	מזה: תזרימים יוצאים בגין השיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
91.1	1,750.4	קווי אשראי ונזילות
-	-	מחויבויות מימון חוזיות אחרות
33.1	400.8	מחויבויות מימון מותנות אחרות
1,125.4		סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים
		תזרימי מזומנים נכנסים
-	-	הלוואות מובטחות (למשל עסקאות מכר חוזר)
677.3	773.3	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
26.0	126.0	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
703.3	899.3	סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים
874.2		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
422.1		סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
213%		יחס כיסוי נזילות *

* במונחים של ממוצעים פשוטים של 75 תצפיות יומיות.

הרכב הנכסים הנזילים באיכות גבוהה (במיליוני ש"ח)

ממוצע לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר 2019*	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019	ממוצע לרבעון הדוח * 1,534.2	יתרה לתאריך הדוח 1,195.8	
888.2	1,164.5	1,534.2	1,195.8	נכסי רמה 1
				נכסי רמה 2
888.2	1,164.5	1,534.2	1,195.8	סך הכל HQLA

* במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

דורון סנל
מנהל סיכונים ראשי

גבריאל טייטל
מנהל כללי

אילן מצרי
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור דוח הסיכונים המפורט באינטרנט: 13 באוגוסט 2020